

Zásady participatívneho rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja

ročník 2020

Trnavský samosprávny kraj považuje aktívnu participáciu občanov na správe vecí verejných za dôležitú súčasť budovania občianskej spoločnosti. Zapájanie verejnosti do rozhodovacích procesov formuje občiansky aktivizmus, zlepšuje možnosti verejnej kontroly volených orgánov, posilňuje legitimitu demokratického systému a tým zvyšuje kvalitu demokracie.

Participatívny rozpočet je jedným z nástrojov mimovolebnej participácie občanov. Prostredníctvom tohto nástroja môžu obyvatelia obce, mesta alebo inej samosprávnej územnej jednotky rozhodnúť o využití časti verejných finančných prostriedkov. Prvý projekt participatívneho rozpočtu bol realizovaný v roku 1989 v brazílskom meste Porto Alegre a postupne sa rozšíril na všetky kontinenty. Dnes je súčasťou rozpočtu niekoľkých tisícov samospráv po celom svete.

Trnavský samosprávny kraj (ďalej len „TTSK“) v roku 2019 pristúpil k využitiu participatívneho rozpočtu po prvý krát. Zámerom pilotného projektu bolo poskytnúť tento moderný nástroj podpory občianskeho aktivizmu obyvateľom kraja a tým podporiť realizáciu autentických občianskych a komunitných projektov. V roku 2020 plánuje v tomto zámere pokračovať.

I. ZÁKLADNÉ POJMY

- 1) **Participatívny rozpočet** Trnavského samosprávneho kraja (ďalej aj ako „PR“) je proces, v rámci ktorého je obyvatelia Trnavského samosprávneho kraja (ďalej aj ako „kraj“ alebo „TTSK“) môžu rozhodovať o časti rozpočtu kraja.
- 2) **Obyvateľom kraja** sa rozumie fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v obci alebo v meste na území kraja.
- 3) **Skupina obyvateľov** sú dvaja a viac obyvateľov kraja, ktorí majú trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v obci alebo v meste na území kraja.
- 4) **Krajom** sa rozumie Trnavský samosprávny kraj.
- 5) **Projekt** je investičná alebo neinvestičná akcia realizovaná na území kraja.
- 6) **Projektový koordinátor PR** je zamestnanec kraja poverený koordináciou procesov PR.
- 7) **Predkladateľ projektu PR** je fyzická osoba, alebo skupina fyzických osôb, ktorí v čase podania projektu PR dosiahli vek 18 rokov. Predkladateľom projektu môže byť aj občianske združenie, nezisková organizácia alebo nadácia, ktoré majú sídlo alebo pôsobia na území TTSK.
- 8) **Rozhodovanie** o konečnom poradí projektov sa realizuje kvantitatívnym a kvalitatívnym spôsobom – hlasovaním a verejným zvažovaním.
- 9) **Hlasovať** je oprávnený každý obyvateľ kraja vo veku 15 a viac rokov.
- 10) **Hlasovanie** sa uskutočňuje elektronicky prostredníctvom webových (internetových) stránok PR.
- 11) **Verejné zvažovanie** (ďalej aj ako „deliberácia“) je nástrojom kvalitatívneho rozhodovania o projektoch. Skladá sa z dvoch častí. Prvá časť je venovaná stanovovaniu kritérií, na základe ktorých sa hodnotia jednotlivé projekty. Druhá časť spočíva v hodnotení projektov na základe stanovených kritérií. Členov deliberatívneho fóra vymenuje predseda TTSK (ďalej aj ako „župan“) na základe nižšie uvedených pravidiel (čl. VII, ods. 6 týchto zásad).
- 12) **Výzva** je dokument schválený predsedom Trnavského samosprávneho kraja, ktorý obsahuje základné informácie o PR. Výzva musí byť zverejnená na úradnej tabuli, prípadne na iných dostupných informačných zdrojoch TTSK.
- 13) **Verejné stretnutie** je zhromaždenie obyvateľov kraja, zástupcov občianskych združení či neziskových organizácií a zástupcov kraja za účelom diskusie o návrhoch projektov.
- 14) **Zdroje PR** sú prostriedky, ktoré sú v rozpočte na príslušný rozpočtový rok schválené na projekty realizované v rámci participatívneho rozpočtu.

II. ROK PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU

- 1) Participatívny rozpočet TTSK sa realizuje v konkrétnom rozpočtovom roku.
- 2) Každý ročník začína vyhlásením výzvy, ktorá obsahuje predovšetkým nasledovné informácie:
 - objem finančných prostriedkov schválených v príslušnom rozpočtovom roku na účel PR,
 - tematické okruhy pre podávanie projektov,
 - harmonogram PR,
 - spôsob rozhodovania o podaných projektoch,
 - určenie spôsobu podávania projektov (formulár).

III. PROCES PARTICIPATÍVNEHO ROZPOČTU

- 1) Participatívny rozpočet sa skladá z niekoľkých nadväzujúcich častí:
 - a) **Prípravná časť** je obdobie od zverejnenia výzvy až po druhé kolo verejných stretnutí a skladá sa z týchto procesov: *
 - informovanie verejnosti o možnostiach zapojenia sa do PR,
 - realizácia prvého kola verejných stretnutí vo vybraných obciach a mestách kraja (miesto a termín určí výzva),
 - zber projektov od predkladateľov projektov PR a ich administrácia,
 - overenie realizovateľnosti projektov,
 - druhé kolo verejných stretnutí vo vybraných mestách kraja – prezentácia projektov (miesto a termín musí byť zverejnený najmenej 10 dní pred ich konaním).
 - b) **Rozhodovanie** je časť, kedy prebieha hlasovanie a deliberatívne rozhodovanie o jednotlivých projektoch, ktoré získajú finančnú podporu pre svoju realizáciu. Ak v okrese bude vyčlenená vyššia suma na projekty, ako je potrebné na realizáciu projektov v danom okrese, zvyšné finančné prostriedky sa prerozdedia na realizáciu projektov v ostatných okresoch a to v poradí stanovenom v procese rozhodovania.
 - c) **Realizácia** je časť, počas ktorej sa v jednotlivých okresoch uskutočňujú projekty určené procesom rozhodovania (ďalej aj ako „víťazné projekty“).
 - d) **Vyhodnotenie** sa koná po ukončení daného ročníka PR, po realizácii víťazných projektov. Záverom vyhodnotenia je uskutočnenie verejnej prezentácie výsledkov daného ročníka a zhodnotenie priebehu PR.
- 2) Termíny jednotlivých častí PR stanoví výzva, prípadne Úrad TTSK.

IV. PODÁVANIE NÁVRHOV PROJEKTOV

- 1) Predkladateľom projektu môže byť:
 - a) fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb,
 - b) občianske združenie, nezisková organizácia alebo nadácia, ktoré majú sídlo alebo pôsobia na území TTSK,príčom každý predkladateľ môže podať najviac jeden projekt.
- 2) Návrh projektu musí obsahovať nasledujúce informácie:
 - názov projektu,
 - popis návrhu projektu a stručné zhrnutie,
 - verejný prínos projektu,
 - umiestnenie projektu (informácia o jeho naviazaní na konkrétne miesto),
 - predpokladaná finančná náročnosť,
 - predpokladaná doba realizácie,
 - kontakt na predkladateľa,
 - tematický okruh projektu,
 - súhlas s realizáciou projektu na majetku dotknutej osoby
 - prílohy (nákres, fotodokumentácia, ilustrácia a pod.).
- 3) Projekt možno podať na predpísanom formulári. Formulár bude dostupný elektronicky na webovej stránke PR.
- 4) Kontakty na osoby zodpovedné za riadenie PR a konzultácie s verejnosťou budú uvedené vo výzve a na webovej, prípadne aj na facebookovej stránke PR.

- 5) Výška podpory jedného projektu v rámci PR je maximálne 5.000 eur. Celkový rozpočet projektu môže byť vyšší, pokiaľ bude financovaný z iných zdrojov, ktoré zabezpečí predkladateľ projektu.

V. VHODNOSŤ PROJEKTOV

Projekty musia byť zamerané aspoň na jednu z nasledovných oblastí:

- a) na revitalizáciu verejných priestranstiev,
- b) na stimuláciu a rozvoj komunit a susedských vzťahov
- c) na vytvorenie nových verejných služieb alebo priblíženie už existujúcich verejných služieb,

Podané projekty musia tiež spĺňať nasledujúce kritériá:

- projekt je verejne prospešný,
- doba fyzickej realizácie projektu musí byť do konca príslušného kalendárneho roka, pričom sa musí prihliadať na účtovnú závierku kraja,
- všetky výdavky súvisiace s realizáciou projektu musia byť uhradené do termínu stanoveného výzvou,
- projekt nesmie zaťažovať nasledujúce rozpočtové roky kraja bez predchádzajúceho súhlasu kraja,
- projekt je realizovateľný z hľadiska investície, t.j. ak sa má realizovať mimo majetku kraja, je nevyhnutné doložiť písomný súhlas dotknutej fyzickej alebo právnickej osoby, na ktorej majetku sa bude projekt realizovať,
- projekt nesmie propagovať produkty, služby, činnosť či stanoviská subjektov komerčného charakteru alebo politických strán a hnutí,
- cieľom projektu nesmie byť priame poskytovanie finančných prostriedkov (napr. formou dotácií, výhier či darov).

VI. OVERYVANIE REALIZOVATEĽNOSTI PROJEKTU

- 1) Ako realizovateľné projekty budú označené tie projekty, ktoré spĺňajú:
 - formálne náležitosti projektu,
 - súlad projektov s požiadavkami, ktoré sú stanovené vyššie v článku V.,
 - primeranosť predpokladaných nákladov projektu,
 - primeranosť predpokladanej časovej náročnosti projektu,
 - nie sú v rozpore s plánovanými akciami kraja,
 - nejedná sa o projekty s rovnakým alebo obdobným zámerom, ako sú už plánované projekty kraja (neduplikuje ich),
 - súlad so zákonmi a inými právnymi predpismi.
- 2) Realizovateľnosť projektu je podmienená súhlasom majiteľa pozemku alebo majetku, na ktorom má byť projekt realizovaný (obec, mesto, právnická osoba a pod.). O súhlas žiada predkladateľ projektu. V prípade, ak je potrebné stavebné povolenie, ohláška stavba, resp. iný typ povoľovacieho konania, tento je potrebné doložiť pri podávaní projektu.
- 3) Predkladateľ projektu bude projektovým koordinátorom PR vyrozumený (emailom alebo telefonicky), či je navrhnutý projekt:
 - realizovateľný v plnej podobe,
 - potrebné čiastočne upraviť,
 - nerealizovateľný.
- 4) Predkladateľ projektu bude priebežne informovaný o posudzovaní jeho projektu.
- 5) V prípravnej časti v priebehu procesu PR bude mať predkladateľ možnosť spraviť čiastočné úpravy projektu, aby vyhovel požiadavkám realizovateľnosti.

- 6) Do procesu rozhodovania postupujú iba tie projekty, ktoré sú realizovateľné a prešli overením.
- 7) V prípade nedodržania týchto kritérií projektový koordinátor PR pripraví k takémuto projektu informáciu pre deliberatívne fórum príslušného okresu, ktoré rozhodne o jeho akceptácii alebo neakceptácii ešte pred začatím rozhodovania.

VII. ROZHODOVANIE

- 1) Hlasovať môže každý obyvateľ kraja vo veku nad 15 rokov.
- 2) Termín začatia a ukončenia hlasovania vyhlasuje Úrad TTSK na webovej stránke PR.
- 3) Rozhodovanie prebieha dvoma spôsobmi:
 - elektronicky online hlasovaním (váha 50%),
 - deliberáciou (váha 50%).
- 4) Pre podporu projektov obyvateľ hlasuje elektronicky online hlasovaním prostredníctvom hlasovacieho formulára na webovej stránke PR, a to minimálne za tri projekty.
- 5) Deliberácia sa skladá z dvoch častí:
 - vytvorenie kritérií, na základe ktorých budú deliberatívne fóra hodnotiť jednotlivé projekty; za týmto účelom sa uskutoční verejné stretnutie členov a členiek jednotlivých deliberatívnych fór na Úrade TTSK,
 - hodnotenie projektov na základe stanovených kritérií (druhé kolo verejných stretnutí vo vybraných obciach a mestách kraja).
- 6) Deliberatívne fóra pre jednotlivé okresy sa skladajú z piatich členov, ktorých vymenuje predseda TTSK v nasledovnom zložení:
 - jeden poslanec zastupiteľstva TTSK z vybraného okresu,
 - dvaja pracovníci z Úradu TTSK,
 - dvaja zástupcovia občianskej spoločnosti.

V prípade vopred ohlásenej neúčasti člena deliberatívneho fóra je možné rozhodnutím predsedu TTSK vymenovať náhradníka.

VIII. VÝBER PROJEKTOV K REALIZÁCIÍ

- 1) Po ukončení hlasovania budú zrátané všetky platné hlasy elektronického online hlasovania.
- 2) Výsledné poradie víťazných projektov bude stanovené zostupne v rámci jednotlivých okresov matematickým prepočtom poradia z online hlasovania a poradia určeného jednotlivými deliberatívnymi fórami.
- 3) Výsledky hlasovania o projektoch budú zverejnené na webovej stránke PR a TTSK.

IX. REALIZÁCIA PROJEKTOV

- 1) Realizácia projektov PR môže prebehnúť dvoma spôsobmi:
 - a) formou dotácie (občianske združenie, nezisková organizácia alebo nadácia) v súlade s čl. VIII. VZN TTSK č. 44/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu TTSK v platnom znení,
 - b) priamo Úradom TTSK (obyvateľ alebo skupina obyvateľov kraja, občan SR).
- 2) Víťazné projekty budú finančne podporené zo zdrojov PR.

- 3) Pokiaľ sú dva alebo viac víťazných projektov nezlučiteľné (miestne či časové prekážky), je realizovaný projekt s väčším počtom hlasov.
- 4) Pokiaľ dôjde zásahom vyššej moci k predĺženiu realizácie projektu, bude so súhlasom TTSK dokončený v nasledujúcom roku a nebude sa to považovať za porušenie týchto zásad.
- 5) Na realizáciu projektu nie je právny nárok.
- 6) Zrealizované projekty budú zverejnené na webovej stránke PR. Realizátori sú povinní zaslať Úradu TTSK dokumentáciu z uskutočnenia projektu.
- 7) Realizácia projektu prebieha podľa predloženého návrhu projektu. Jednotlivé rozpočtové položky nie je možné presúvať a meniť.

X. ČERPANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

- 1) Čerpanie finančných prostriedkov je možné realizovať nasledovne:
 - a) formou dotácie v prípade projektov podaných predkladateľom, ktorým je občianske združenie, nezisková organizácia alebo nadácia, poskytnutej na základe výsledkov rozhodovania PR a zmluvy medzi predkladateľom a Úradom TTSK v súlade s čl. VIII. Všeobecne záväzného nariadenia TTSK č. 44/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu TTSK v platnom znení,
 - b) úhradou výdavkov víťazného projektu krajom v prípade, ak je predkladateľ projektu PR fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb.
- 2) Čerpanie finančných prostriedkov realizovaných podľa ods. 1) bodu a) tohto článku podlieha ročnému zúčtovaniu s rozpočtom TTSK najneskôr do 14. decembra v danom kalendárnom roku. Vyúčtovanie poskytnutých finančných prostriedkov prebieha v súčinnosti s Úradom TTSK. Nepoužitý finančný prostriedok je príjemca povinný vrátiť na účet Trnavského samosprávneho kraja a zaslať Úradu TTSK avízo o ich vrátení.

XI. VEREJNÉ STRETNUTIA

- 1) V priebehu procesu PR sa uskutočnia dve kolá verejných stretnutí s obyvateľmi v každom okrese TTSK:
 - prvé kolo verejných stretnutí bude zamerané na poskytnutie informácií, ako vypracovať projekt,
 - druhé kolo verejných stretnutí bude zamerané na prezentáciu projektov ich predkladateľmi. Na týchto stretnutiach prebehne aj prezentácia hodnotenia projektov členmi deliberatívnych fór.
- 2) Stretnutia budú prebiehať v pracovných dňoch v poobedných hodinách podľa stanoveného harmonogramu PR, ktorý bude zverejnený na webovej a facebookovej stránke PR.
- 3) Stretnutia budú zvolané v dostatočnom časovom predstihu.

XII. INFORMOVANIE O PROCESU PR

- 1) Informovanie verejnosti prebieha vo všetkých fázach procesu PR.
- 2) Kraj využíva dostupné komunikačné kanály, ako napríklad:
 - a) web PR (www.tvorimekraj.sk),
 - b) web TTSK (www.trnava-vuc.sk),
 - c) elektronické médiá,
 - d) sociálne siete,

- e) kontaktné miesta,
 - f) tlačené médiá a letáky.
- 3) Informácie o časovom harmonograme, verejných stretnutiach, hlasovaní, projektoch a priebehu realizácie budú zverejnené na webovej, prípadne facebookovej stránke PR.

XIII. VYHODNOTENIE PROCESU PR

- 1) Celý proces PR bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby korigovaný.
- 2) Vyhodnocovať sa bude predovšetkým dostupnosť procesov pre verejnosť, splnenie cieľov komunikačnej kampane, kvalita uskutočnených verejných stretnutí, zaťaženie Úradu TTSK a úspešnosť realizácie projektov.

V Trnave, dňa 20.12.2019

Mgr. Jozef Viskupič, v.r.
župan Trnavského samosprávneho kraja